ZDAR BŮH!

T JAROSLAV MAŠEK
F MICHAEL TOMEŠ

Jak se těží virtuální měny a proč je to tak riskantní. V Brně nabírá obrátky firma Future Mining, která chce být největším horníkem kryptoměn v Česku. Je to celé hodně rychlé a hodně divoké.

Zleva Martin Luňák, Ondřej Bartoš a Martin Podoba.

Ještě před čtvrtrokem tady byl prázdný sklad. Občas ho využívaly zahraniční logistické firmy, ale stálého nájemce hledal. Rozhodně jste v něm nenašli nic hypermoderního. Teď tady bzučí desítky regálů, na nich modře blikají větráky grafických karet, které mohutně vydechují do svého okolí teplo, a za nimi jsou další stovky metrů čtverečních zatím prázdného, ale pečlivě střeženého prostoru. „Alexo, ticho," přikazuje Ondřej Bartoš ztišení hudby chytrému reproduktoru od Amazonu, když vejde dovnitř a pečlivě za sebou zavře dveře. Zdraví se s několika novodobými horníky - IT experty, kteří zapojují další a další těžařské počítače neboli rigy (rack se zase říká regálům), a u stěny se tak vrší stovky prázdných krabic od „železa", tedy od hardwaru schopného dolovat z hlubin internetu kryptoměny. Ten zjednodušeně řečeno udržuje v chodu transakce, které se jimi provádějí, a jeho majitel občas za odměnu dostane novou minci. Každý rack pojme osm rigů a celá takto naložená skříň na kolečkách stojí při aktuálních cenách kolem milionu korun s DPH. Na výšku nemá ani dva metry, na šířku jen o něco víc. Tak vypadá kryptotěžba. Tak vypadá srdce firmy Future Mining, kterou Bartoš spolu s Martinem Podobou před rokem založili a která se chce stát největším těžařem virtuálních měn v Česku. Alespoň takovým, který bude veřejně otevřený i menším investorům.

„Jen tady jsou stroje zatím zhruba za 30 milionů korun, ale už máme podepsané smlouvy na investice za dalších téměř 200 milionů. Další miliony v technice máme umístěné různě po Brně a také v našem showroomu. Do roka bychom chtěli být na miliardě. Celé je to závod s časem," říká Martin Podoba, jenž vlastní druhou polovinu Future Miningu a je více zaměřený na provoz, zatímco jeho kamarád a společník Bartoš se věnuje technice a zkouší celou tuhle divokou jízdu aspoň trochu ošetřit právně. Proč je to závod s časem? Nikdo neví, jak se trh vyvine. Zatím jen s mírným kašláním už několik let raketově roste a podle jedněch jsme teprve na začátku, stejně tak dobře ale může prasknout jako velká investiční bublina. Takže duo Bartoš & Podoba dobře ví, že je třeba chvátat. Pro představu: první nápad na těžbu dostali loni v květnu, před osmi měsíci otevřeli sídlo firmy, letos v lednu postavili profesionální obchodní tým a mezitím se jim daří shánět nedostatkový (nebo předražený) hardware a samozřejmě peníze. A pro doplnění:

Ondřej Bartoš nemá nic společného s venture investorem z Prahy, jde pouze o shodu jmen.

CELÉ MÍSTO, kde na dřevěných paletách hučí a foukají počítače, není úplně tajné, ale majitelé Future Miningu se o jeho přesné poloze neradi zmiňují. Přes všechno zabezpečení tady teď fárá „horké zboží“ a jen na začátku února se objevila další zpráva, jak na Islandu (aktuálně Mekce světové těžby kryptoměn díky místní levné energii) byly ukradeny stroje za milion dolarů. Pro účely tohoto článku jsme se proto dohodli na formulaci, že jde o „průmyslové prostory v regionu Brna“. Dříve tady byla energeticky náročná továrna, což znamená, že jsou tady silné rozvody elektřiny, nebo chcete-li příkon, což je věc, která je v byznysu těžby nezbytná.

„Měsíčně teď platíme zhruba 300 tisíc korun za elektřinu, ale pokud vše půjde dobře, mohl by se do roka účet vyšplhat na nějakých osm milionů za měsíc. I když budeme chtít od dodavatelů samozřejmě slevu,“ směje se Podoba už později v sídle firmy, které je v moderním věžáku nedaleko nádraží Brno-Slatina a za skleněnou přepážkou oddělující zasedací místnost jsou vidět další regály s těžebními počítači, jež jedou naplno. Je to jakýsi showroom, jenž slouží pro představu investorů, kteří sem chodí na námluvy. A chtějí vidět, jak vlastně těžba kryptoměn v realitě vypadá. Dlouho se v něm ale „ohřát“ nedá, zatímco zasedačka má příjemných 21 stupňů, vedle leze teploměr přes třicet i při otevřeném okně a v největší zimě. Místnost, kde je zhruba osm skříní osazených grafickými kartami, prý spotřebovává stejně proudu jako zhruba zbylé dvě třetiny celého osmipatrového kancelářského věžáku. S odpadním teplem se tady nic moc dělat nedá a prý je to problém i v halách speciálně budovaných jen na těžbu. „Teplota totiž s každým odvedeným metrem rychle klesá a tím i efektivita. Někdo vedle počítačů chová cvrčky nebo něco pěstuje, ale to je spíše takové hobby,“ dodává Podoba. Využití ale může být různé: například internetový podnikatel Michal Illich, který těží bitcoiny v mnohem menším měřítku, si odpadním teplem vytápí svou hájenku.

Výnosnost těžby záleží na aktuální ceně měny, kterou vytěžíte, ceně nakoupených počítačů, ceně elektřiny a pochopitelně také na ceně lidí, kteří to vše obsluhují. Lze dodat ještě cenu peněz, těch opravdových, za které jste to všechno pořídili.

Future Mining a jeho dva zakladatelé, kteří mají kořeny jako zprostředkovatelé hlavně v realitním a finančním byznysu (Ano, jsou i projekty, které jsme zprostředkovali a které nevyšly a lidé na nich prodělali, říkají dnes na rovinu.), se před rokem rozhodli, že naskočí do kryptoměnové horečky a něco na ní vydělají. A že poprvé začnou řídit byznys skutečně sami. Jinak řečeno, že se ze zprostředkovatelské role posunou do role podnikatelů.

„Viděli jsme hodně projektů, které měly třeba dobrou základní myšlenku, ale pak padly kvůli nějakým chybám zakladatelů nebo neprůhlednému řízení. Tomu se chceme vyhnout. Když jsme se rozhodli těžit, řekli jsme si, že budeme stavět jen na říkání hrubé pravdy a ukazování všech rizik. Jednáme na rovinu, netvrdíme, jak je vše jisté,“ líčí Bartoš.

A JISTÉ TO OPRAVDU NENÍ. Těžba a její výnosnost jsou funkcí několika proměnných. Základní je cena měny, kterou vytěžíte, cena počítačů, které jste kvůli tomu nakoupili, cena elektřiny a pochopitelně cena lidí, kteří to všechno řídí a obsluhují. Lze dodat také ještě cenu peněz, myšleno těch skutečných, za které jste to všechno pořídili. V uplynulých letech byl trend přes občasné výkyvy jasný a bitcoin i další kryptoměny v čase rostly. To ale pochopitelně nemusí platit do budoucna a sami zakladatelé Future Miningu připouštějí, že své plány mohou predikovat maximálně na dva až tři roky dopředu vzhledem k tomu, jak rychle se vše vyvíjí. Nejen okolo samotných kryptoměn, ale také například kolem těžařského hardwaru.

Může přijít technologický skok, který těžbu podstatně zrychlí a z nakoupeného staršího železa udělá sbírku karet dobrých tak na hraní počítačových her, část kryptoměn může zmizet, trh se pravděpodobně opět úplně promění. Přesto je pochopitelně dost lidí, jež pohádkově vysoká procenta zhodnocení lákají. Future Mining je rozděluje do dvou kategorií, přičemž pro každého nabízí trochu jiný produkt. Menším investorům (od 50 tisíc korun výše) nabízí možnost půjčit firmě peníze s úrokem od 15 procent ročně (vyplácí pak od 1,25 procenta měsíčně), a to na tři roky. Kdo se takto rozhodne, musí samozřejmě vsadit na to, že firma bude ještě za tři roky existovat a že bude mít dost peněz na vyplacení svých věřitelů.

Druhou možností pro lidi, kteří chtějí investovat více, je vytvoření partnerství. Investor je pak sám vlastníkem těžebních počítačů a Future Mining se mu stará o jejich zapojení, provoz a celkovou těžbu. Výnosy si dělí obvykle půl na půl, stejně jako případné ztráty, pokud by například cena kurzu kryptoměny prudce propadla a nepokryla by ani náklady na elektřinu či ostatní provoz. „Je to pro lidi, kteří trhu kryptoměn dlouhodobě věří a samozřejmě mají peníze na to, aby část z nich mohli investovat rizikověji. Nemohou to být investoři, kteří budou chtít každý měsíc měnit vytěžené mince za peníze, aby měli na nájem,“ říká obchodní ředitel firmy Martin Luňák. A nezapomíná dodat, že investice přes samotné stroje je na rizikovém trhu ta méně riskantní varianta, protože kdyby se vše sesypalo, má člověk alespoň grafické karty, které jdou využít i jinak. Možná.

Hala, která má kapacitu zhruba na miliardu korun v instalovaném hardwaru. Nejde o prostor, ale o příkon, tedy kapacitu elektrické sítě, která musí počítače napojit.

„JE TO TEĎ TROCHU DIVOKÝ západ, trh se může úplně proměnit, ale jedna z mála jistot je, že karty budou ještě za dva roky fungovat. A samozřejmě víme, že v historii šly zatím mince v delším čase jen nahoru. To znamená, že čím déle je držíte, tím více vyděláváte,“ doplňuje Ondřej Bartoš s tím, že firma pro drobnější investory, kteří se rozhodnou svěřit jí peníze formou půjčky, vytváří kromě měsíční výplaty úroků ještě záruku tím, že proměňuje každý měsíc část vytěžených mincí do skutečných peněz, jež mají být na konci úvěrového vztahu použity právě pro výplatu původně svěřené sumy. A sází také na to, že hodnota vytěžených mincí bude za dva tři roky podstatně výš, a společnost tak nebude mít žádný problém půjčky vrátit. Zde se sluší připomenout, že Future Mining je běžné s. r. o., a nepodléhá tak žádné mimořádné regulaci či dohledu jako například investiční fondy.

Firma pochopitelně také není na trhu sama, těžařů vzniká podle lidí z oboru relativně dost, ale obvykle je vytváří uzavřená komunita investorů. K těm otevřenějším patří například český Invictus Mining nebo slovenský Glocin, ve světě náleží k velkým Genesis Mining, založený už před pěti lety. „Je to zlatá horečka, která láká spoustu lidí, a je třeba mít se na pozoru,“ říká investor, mecenáš a spolumajitel finanční skupiny RSJ Václav Dejčmar. Přestože varuje, sám je zároveň zastáncem kryptoměn a investuje do nich už několik let (jeho komentář k budoucnosti bitcoinu si můžete přečíst na straně 56).

Podobně to vidí jejich propagátor a autor první české knížky o digitálních měnách Dominik Stroukal, jenž je hlavním ekonomem skupiny Roklen.

„Všichni spoléhají na růst kryptoměn, ale ten nutně nemusí přijít. U málokteré firmy, která láká lidi k investicím, vidím, že by si spočítala, co se s ní stane, pokud by se kurz zásadně propadl nebo by se vymyslel výkonnější hardware. A občas také stačí, že například vyhoří těžební počítač nebo vzroste cena elektřiny. Prostě je to velmi riziková investice,“ vysvětluje Stroukal a zároveň nahlodává myšlenku o investici do hardwaru, který přežije vše. „Zaprvé, grafické karty mají životnost omezenou jen na několik let. A zadruhé, představte si, že by se trh s kryptoměnami zřítil a na trhu by najednou byla záplava hardwaru. Jeho ceny by spadly na zlomek,“ dodává s tím, že na druhou stranu rozšiřování kryptoměn je fakt a lidé na něm zatím vydělávají. Jen je podle něj nutné počítat se všemi variantami, včetně například nedostatkových a drahých IT expertů, kteří musí systém obhospodařovat. Podle promyšlenosti byznysplánu se podle něj mohou také rozlišovat dobří a špatní těžaři, kteří lákají k investicím peníze zvenku.

„JSME NÁSTROJ PRO DIVERZIFIKACI. Nejsme tady proto, aby k nám lidé dávali všechny svoje úspory. A ukazujeme, že virtuální měny neznamenají jen čistou spekulaci. Že za trhem je také reálná infrastruktura, která musí pracovat, aby vše fungovalo,“ říká Martin Podoba s tím, že uvažují také o založení investičního fondu a kolem těžby budují celý navazující ekosystém. Kryptoměnové směnárny, bankomaty a vyloučená prý není ani vlastní digitální měna. Zatím sami nejvíce těží ethereum, jež jim teď z hlediska nákladů a výnosů vychází nejlépe (pro samotný bitcoin jsou nutné specializované těžební počítače), ale jsou připraveni přepnout na jinou měnu podle vývoje trhu. To je prý relativně jednoduché a zabere to pár desítek minut. O budoucnosti kryptoměn nepochybují, byť připouštějí, že také netuší, jak bude vypadat. Vsadíte si na takovou budoucnost?